

1963-2013, 50 ÅR FOR DIN HELSE

21.10.2020

Energi- og miljøkomiteén

Innspill til Klima- og miljødepartementet Prop. 1 S (2020-2021)

Norsk forening mot støy er en landsdekkende medlemsorganisasjon som arbeider for å redusere støyplager i Norge, for å sikre bedre livskvalitet, bomiljø, folkehelse, og kvaliteter i naturen. Foreningen behandler årlig flere tusen henvendelser fra støyplagete nordmenn som spør om rettigheter og handlingsmuligheter i forhold til ulike støykilder. Dette er henvendelser som ofte burde ha vært rettet til kommuner, bl.a til miljørettet helsevern. Det offentlige tilbud til nordmenn er lite synlig.

Nasjonal handlingsplan mot støy - evaluering og forbedring

Stortingets vedtatte nasjonale handlingsplan mot støy ebber ut i 2020. Målet var støyreduksjon, men det motsatte skjedde. Budsjettdokumentet opplyser (s.23) at referansegruppen av støyplagete har avtatt noe i løpet av 15 år (trolig har en del av dem dødd av alderdom), men totaltallet av støyeksponerte i Norge økte med mer enn 60 % i perioden for handlingsplanen. Det vitner om at samfunnet i sin utvikling ikke har benyttet sin nye kunnskap om støy og helserisiko. Som er klart imot handlingsplanens intensjon. Støyutviklingen under handlingsplanen forteller mest av alt om en systemsvikt.

Støyklassekille i Norge. I Norge har vi som borgere to hovedregelsett som beskytter oss mot støy: (1) forurensingsforskriften og (2) T-1442 støyretningslinje til Plan- og bygningsloven. Forurensingsforskriften setter grense for innendørs støy og T-1442 setter grenser for utendørs støy. Støygrensene i T-1442 samsvarer med grensene som WHO setter for støy og helserisiko. Om man overskrider forurensingsforskriftens støygrense bor man dypt inne i rød støysone før samfunnet kommer til unnsetning. Forskjellen på de to standardene er 12-15 dB. Nye infrastrukturprosjekter skal oppfylle T-1442.

Det er grunnen til at Støyforeningen bl.a støtter E6 Oslo Øst - for at beboerne skal bli beskyttet av strengere støyvern.

Tilbud om dokumentasjon

Dokumentasjon av støy er avgjørende for å nå frem overfor støyeier, eller å få hjelp og tiltak fra offentlige instanser. *Kostnadene* ved å etablere dokumentasjon ved støymåling er i praksis en hindring for mange som ønsker å finne en løsning på sitt støyproblem. Støyforeningen erfarer at kommunene i begrenset utstrekning bidrar til å løse dette. Vi ber komiteen sikre at det legges til rette for en tilgjengelig ordning for at folk kan få dokumentert sitt støyproblem.

Behov for regler for infralyd

Infralyd, lyd i frekvensområdet 0,1 hz - 20 hz, er lyd som det menneskelige øret normalt ikke oppfatter, men som likevel kan påvirke oss. I en tidligere informasjonsbrosjyre sier NVE om infralyd « Lyd i frekvensområdet under 20 Hz kalles infralyd og kan ikke direkte høres av mennesker. Infralyd kan likevel påvirke balanseorganet i øret, og andre organer, bl.a. øyet og innvollene. Kraftig infralyd kan medføre betydelig ubehag, bl.a. i form av kvalme (sjøsyke).

Infralyd genereres bl.a. av store ventilasjonsanlegg, kjøretøy, fly og fartøy, eksplosjoner m.m.» http://publikasjoner.nve.no/oppdragsrapportA/2006/oppdragsrapportA2006_10.pdf

Men i spørsmålet om infralyd fra vindturbiner har virkning på mennesker har NVE vært avvisende.

Rytmask infralyd er typisk for vindturbinestøy. Det er sterke indisier om negativ helseeffekt. Men definitiv epidemiologisk dokumentasjon mangler. Fordi støyproblemet passer ikke til det epidemiologiske verktøyet. Berørte mennesker er for få og bor for spredt, forskning blir meget komplisert, kostbart og langvarig for å oppfylle epidemiologiske krav. Selv om indisiene er mange er det epidemiologisk verken bevist eller motbevist negativ helseeffekt av infralyd fra vindkraft. Inntil videre besvares spørsmål om dette basert på manglende kunnskap, av myndigheter, industri og aktivister. Vi tenker at et føre var prinsipp bør gjelde i dette spørsmålet.

Nye norske kalkyler av støykostnader

Norge holder seg med beregninger som viser at trafikkstøyens eksterne kostnader utgjør 1,9 % av trafikkenes totale eksterne kostnader. Sveits har beregninger som viser at støyens andel av samfunnskostnadene er nær 10 ganger høyere. https://www.oal.at/images/ft_downloads/2016/OEAL_2016_Walker.pdf England beregner at støyens samfunnskostnader er på linje med samfunnskostnadene for trafikkulykker. <https://www.gov.uk/guidance/noise-pollution-economic-analysis>. I vinter leverte TØI en ny rapport om transportens eksterne kostnader som økte beregningen av støyens samfunnspris 10-15 ganger! Særlig helsebyrden av støy økte anslagene. <https://www.toi.no/getfile.php?mmfileid=52408>

Konsekvenser av støy (2. Resultatområde og nasjonale mål i klima- og miljøpolitikken, 2.4 Forureining, ss. 21 - 23)

« Forureining skal ikke skade helse og miljø »

Helseskadelig støy har store konsekvenser for samfunnet og statens og kommunenes helsetjenester. Barn og unge er spesielt utsatt for helseskadelig støy, og særlig barn av ressurssvake familier.

- I dag er det ca. 2 millioner mennesker i Norge som er plaget av støy. *SSB des 2016*
- Støy fører til for tidlig død
- Hvert år går 15 000 DALY (friske leveår) tapt på grunn av støy - pga høy støyplage og søvnforstyrrelser. <https://www.fhi.no/publ/2012/helsebelastning-som-skyldes-veitraf/>

Det er godt dokumentert at ville dyr, fugler og livet i havet påvirkes av støy. Tysk og amerikansk forskning har f.eks. påvist at Sebrafinken har endret sin genetikk som følge av langvarig støyeksponering.

Økt støyplage. I Oslo og de nærmeste omgivelseskommunene økte antall personer med støyutsatte områder som innebærer helseisiko med 17 000 personer i siste støyplanperiode. 72 000 barn i Oslo vokser opp i gul eller rød oppvekstsone!!!

Programkategori 12.20 Støy (s. 102)

Selv om beskrivelsen av rammen for støyutfordringene er relevant, skjer tiltakene stort sett ved skrivebordet. Handlingsplaner mot støy er i praksis planer uten midler til handling. Konkrete tiltak er mangelvare. Den fortsatte innsatsen mot støy bør ha en skjerping av støygrensene i forurensingsforskriften, forskriftfeste T-1442, innarbeide krav om at ethvert infrastrukturiltak innen samferdsel skal oppfylle T-1442.

Kap 1420, post 77 Ymse organisasjoner (s. 128-129)

Norsk forening mot støy er en av organisasjonene som mottar grunnstøtte til sin virksomhet. Vi er takknemlig for støtten som er viktig for vår virksomhet med å fremme informasjon om gode lyd miljøer, forebygge støy, yte rådgiving og praktisk lavkostnads støydokumentasjon. I forbindelse med en høring om reglementet i høst sjekket vi den faktiske utvikling av grunnstøtten til foreningen. Med Norges Banks kalkulator for kronas innenlandske kjøpekraft så vi at selv om beløpet er det samme, har den faktiske verdien av grunnstøtten i

1963-2013, 50 ÅR FOR DIN HELSE

inneværende år sunket med 125 000 kr i forhold til siste gang beløpet ble justert. I løpet av årene har den samlede verdireduksjonen blitt ca 420 000 kr.

Del III Omtale av viktige oppfølgingsområde

Kap 8.1.13 Samferdselsdepartementet (s 243)

Ett av hovedmålene i Nasjonal transportplan er at transportpolitikken skal medvirke til å avgrense klimagassutslipp, redusere miljøskadelige virkninger av transport, og til å oppfylle nasjonale mål og de internasjonale forpliktelsene Norge har på miljøområdet. Med hensyn til støy har departementet tidligere meldt at arbeidet har tatt en pause mens man samler kompetanse. (!) I budsjettet for 2021 ber departementet om en forlengelse av «pausen» ut fra samme behov. Vekslende utredninger om støy i ny og ne har vært departementets eneste støyinnsats de siste ti årene. Uten at det har hjulpet på kompetansen.

NTP-perioden 2018 - 2029 med sine 1000 milliarders innsats for samferdsel, inneholder samtidig et nytt budsjettlavmål for faktisk innsats for å redusere støyforurensing.

I omtalen viser departementet for øvrig til tiltak som det ikke gis midler til å gjennomføre, og som i praksis er inaktive, tatt i betraktning den store støyutfordringen de er ment å løse.

Dagens fremdrift på støyutbedringstiltak i forhold til behovet, tilsier 140-150 år for å dekke dagens behov for støytiltak.

Generalsekretær
Ulf Winther
Sign